

Briselē, 2022. gada 25. novembrī
(OR. en)

15178/22

RESPR 42
FIN 1258
ECOFIN 1226
ENV 1199
CLIMA 627
FISC 233
UD 264
ENER 627
TRANS 737
AGRI 671
COMPET 946

PIEZĪME

Sūtītājs:	prezidentvalsts
Saņēmējs:	delegācijas
Temats:	Prezidentvalsts ziņojums par jaunajiem pašu resursiem

I. IEVADS

Saskaņā ar Eiropadomes 2020. gada 17. –21. jūlija secinājumiem ¹ 2020. gada 16. decembra Iestāžu nolīgumā ² tika paredzēts rīkoties, lai ieviestu jaunus pašu resursus; tādējādi būtu jāpiesaista summas, kuras ir pietiekamas to kopējo gaidāmo izdevumu segšanai, kas paredzēti, lai atmaksātu pamatsummu un procentus no aizņemtajiem līdzekļiem, kurus iecerēts izmantot Lēmuma par pašu resursiem 5. panta 1. punkta b) apakšpunktā (*NextGenerationEU*, dotāciju daļa) minēto izdevumu segšanai. Iestāžu nolīgumā ir arī noteikts ceļvedis mērķim ieviest šos jaunus pašu resursus un paredzēts, ka Padome pašu resursu pirmo paketi apspriedīs līdz 2022. gada 1. jūlijam, lai to ieviestu līdz 2023. gada 1. janvārim.

Šajā sakarā Komisija 2021. gada decembrī nāca klajā ar priekšlikumu grozīt Lēmumu par Eiropas Savienības pašu resursu sistēmu ³, paredzot ietvert trīs jaunus pašu resursus, kuru pamatā būtu ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēma, oglekļa ievēdkorekcijas mehānisms un starptautiskā regulējuma uzņēmumu aplikšanai ar nodokļiem reforma.

Kopš 2021. gada decembrī tika iesniegti priekšlikumi par Pašu resursu lēmuma pārskatīšanu un 2022. gada 14. martā – priekšlikumi par saistītajiem īstenošanas noteikumiem (*MAR 3*, *IMSOR*), pie šiem priekšlikumiem strādā Padomes darba sagatavošanas struktūras. Tomēr ir skaidrs, ka diskusijas varēs noslēgt tikai pēc tam, kad būs pieņemti nozaru priekšlikumi attiecībā uz instrumentiem, ar kuriem būtu jārada papildu ieņēmumi.

Paketes "Gatavi mērķrādītājam 55 %" ietvaros Komisija 2021. gada 14. jūlijā publicēja tiesību aktu priekšlikumus par oglekļa ievēdkorekcijas mehānismu (OIM) ⁴ un ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas (ETS) pārskatīšanu ⁵. 2022. gada pirmajā pusgadā Padome panāca vispārēju pieeju par šīm divām nozaru regulām. 2022. gada jūlijā prezidentvalsts Čehija sāka sarunas ar Eiropas Parlamentu par OIM un pārskatīto ES ETS.

¹ Dok. EUCO 10/20 (A29 punkts, 145-150).

² Iestāžu Nolīgums (2020. gada 16. decembris) starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par jauniem pašu resursiem, tostarp par ceļvedi jaunu pašu resursu ieviešanai (OV L 433 I, 22.12.2020., 28. lpp.).

³ Dok. 15260/21.

⁴ Dok. 10871/21.

⁵ Dok. 10875/21.

Tiesību akta priekšlikums attiecībā uz trešo pašu resursu bāzi, kuras pamatā ir starptautisko uzņēmumu atlikušās peļņas daļa saskaņā ar ESAO/G20 2021. gada oktobra vienošanos, tiks iesniegts tikai pēc tam, kad būs pabeigtas ESAO diskusijas par šo tematu (pašreiz gaidāms, ka tas notiks 2023. gada vidū).

Šajā ziņojumā ir izklāstīti Čehijas prezidentūras laikā gūtie panākumi jaunu pašu resursu jomā.

II. PAŠREIZĒJAIS STĀVOKLIS

Čehijas prezidentūras laikā darbs ir noritējis divos virzienos. No vienas puses, uzmanība tika pievērsta tam, lai pēc iespējas intensīvāk uz priekšu virzītu iestāžu sarunas par pieejamajiem nozaru priekšlikumiem – OIM un ES ETS. Šis solis ir būtisks, lai varētu ieviest jaunus pašu resursus. Diskusijas par to, kāda daļa no šo jauno instrumentu radītajiem ieņēmumiem būtu jānovirza ES budžetā, var sākties tikai pēc tam, kad ir pieņemtas attiecīgās nozaru regulas.

Otrs prezidentūras darbības virziens koncentrējās uz to, lai turpinātu tehniskas apspriedes par priekšlikumiem pārskatīt Pašu resursu lēmumu un ar to saistītās īstenošanas regulas (*MAR 3* un *IMSOR*).

Oglekļa ievedkorekcijas mehānisms (OIM)

ECOFIN padome 15. martā panāca vispārēju pieeju attiecībā uz priekšlikumu regulai par oglekļa ievedkorekcijas mehānismu (OIM) ⁶.

Jūlijā sākās starpiestāžu sarunas ar Eiropas Parlamentu ⁷, un Čehijas prezidentūras laikā tika panākts ievērojams progress. Kopš 2022. gada jūlija ir notikuši vairāki politiskie dialogi un tehniskās sanāksmes. Prezidentvalsts paredz, ka līdz 2022. gada beigām izdosies gūt turpmāku progresu virzībā uz šo sarunu pabeigšanu, un abi likumdevēji oficiāli pieņems OIM regulu 2023. gada pirmajos mēnešos.

⁶ Dok. 7226/22.

⁷ Dok. 10982/22.

Jāatzīmē, ka OIM galīgais teksts būs atkarīgs no elementiem, kas tiek apspriesti citos forumos, jo īpaši dialogos ar Eiropas Parlamentu par ES ETS.

Diskusijās ar Eiropas Parlamentu par OIM ir kļuvis skaidrs, ka OIM pārvaldības modelis būs centralizētāks, nekā paredzēts tiesību akta priekšlikuma tekstā, un vairāki ar OIM saistīti darbības uzdevumi tiks uzticēti Eiropas Komisijai. Likumdevējiestāžu galvenais mērķis ir izstrādāt iedarbīgu, praktisku un resursefektīvu OIM, kas neradītu pārmērīgu administratīvo slogu uzņēmumiem vai publiskajām iestādēm. Centralizētāka OIM pārvaldības modeļa izvēles rezultātā pēc tā oficiālas izveides Komisijai radīsies papildu administratīvie izdevumi (IT sistēmai un personālam). Par to, kā risināt šo problēmu, lems turpmākajās diskusijās par gada budžetu.

Kā izklāstīts Padomes nostājā par OIM, ieņēmumiem no sertifikātu pārdošanas ir jāpaliek dalībvalstu īpašumā. Tas ir saskaņā ar Iestāžu nolīgumu un Komisijas priekšlikumu, kurā paredzēts, ka daļa no ieņēmumiem, kas gūti, pārdodot OIM sertifikātus, valstu iemaksu veidā būtu jāieskaita ES budžetā kā pašu resursi. Pēc tam, kad sarunas par OIM regulu būs pietiekami pavirzījušās uz priekšu, Pašu resursu jautājumu darba grupai būs vēl jāapspriež šā instrumenta ieņēmumu izmantošanas faktiskā īstenošanas kārtība.

ES emisiju kvotu tirdzniecības sistēma (ES ETS)

Vides padome 28. jūnijā panāca vispārēju pieeju attiecībā uz priekšlikumu regulai par ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas (ETS) pārskatīšanu ⁸.

Iestāžu sarunas ar Eiropas Parlamentu sākās 2022. gada jūlijā, un Čehijas prezidentūras laikā tika panākts būtisks progress. Kopš 2022. gada jūlija ir notikuši četri politiskie dialogi un vairākas tehniskas sanāksmes. Prezidentvalsts mērķis ir panākt turpmāku būtisku progresu un, ja iespējams, atlikušajā termiņā rast līdzsvarotu iestāžu nolīgumu, ko paredzēts pabeigt līdz 2022. gada beigām.

⁸ Dok. 10796/22.

Sarunās galvenā uzmanība tika pievērsta gan ļoti politiskiem, gan tehniskiem un sarežģītiem jautājumiem, tostarp ETS darbības jomas paplašināšanai, iekļaujot tajā jūrniecības nozari, un jaunu ETS ēkām un autotransportam. Diskusiju galvenie temati bija arī finanšu mehānismi, tostarp iespējamās izmaiņas Inovāciju fondā un Modernizācijas fondā, kā arī dalībvalstu ieņēmumu izmantošana. Ņemot vērā neatrisināto politisko jautājumu skaitu un nozīmi, kā arī būtiskās savstarpējās saiknes ar citiem paketes "Gatavi mērķrādītājam 55 %" priekšlikumiem, jo īpaši attiecībā uz Sociālo klimata fondu, visi ierosinātie elementi tika rūpīgi apsvērti vienkopus.

Prezidentvalsts Čehija tiecas rast līdzsvarotu rezultātu, ar ko izmaksu ziņā efektīvā veidā sasniedz vēlamās klimatiskās ieceres, nodrošinot taisnīgu ieguldījumu starp nozarēm, aizsargājot Eiropas nozaru konkurētspēju un sociālā ziņā nevienu neatstājot novārtā.

Lai gan ir panākts būtisks progress un sarunas ir norisinājušās konstruktīvā gaisotnē, šī dosjē apjoms un sarežģītība joprojām prasa turpmāku darbu un centienus, lai varētu panākt līdzsvarotu vienošanos.

1. pīlārs

Joprojām turpinās darbs, lai saskaņā ar nodokļu bāzes samazināšanas un peļņas novirzīšanas (*BEPS*) jomā izveidoto ESAO/G20 iekļaujošo satvaru ("iekļaujošais satvars") īstenotu noteikumus par nodokļu uzlikšanas tiesību sadali starp jurisdikcijām ("1. pīlārs"). Savā priekšlikumā grozīt Pašu resursu lēmumu Komisija ierosināja jaunu pašu resursu, ko maksā dalībvalstis, piemērojot vienotu piesaistīšanas likmi 15 % apmērā daudznacionālo uzņēmumu atlikušās peļņas daļai, kas tiks sadalīta starp dalībvalstīm saskaņā ar 1. pīlāra nolīgumu pēc tam, kas tas būs īstenots.

Viens no iekļaujošā satvara darba mērķiem ir izstrādāt daudzpusēju konvenciju (*MLC*), kas pēc tam būtu jānodod parakstīšanai līgumslēdzējām pusēm (paredzēts ne agrāk kā 2023. gada vidū). Tikai pēc tam, kad šis darbs būs pabeigts, Komisija plāno iesniegt priekšlikumu direktīvai, ar ko nolīgums tiktu īstenots saskaņā ar ES tiesību aktiem un vienotā tirgus prasībām.

Pašu resursu pakete

Saistībā ar darbu pie 2021. gada decembrī iesniegtās jaunās priekšlikumu paketes, tostarp pie Pašu resursu lēmuma jaunajiem grozījumiem, tehniskais darbs pie visas paketes ir veikts vienlaikus ar darbu attiecībā uz nozarēm.

Pamatojoties uz dalībvalstu uzdotajiem jautājumiem, Komisija ir sniegusi atbildes uz konkrētiem tehniskiem vaicājumiem un ir nākusi klajā ar dažādiem tehniskiem dokumentiem. Jo īpaši Pašu resursu jautājumu darba grupa ir izvērsusi detalizētas diskusijas, kurās galveno uzmanību pievērša šādiem jautājumiem: i) makroekonomiskie pieņēmumi, pamatā esošie dati, kā arī metodoloģija, ko Komisija izmantojusi savos priekšlikumos; ii) aplēstie prognozētie ieņēmumi no emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas pašu resursiem, kā arī no OIM; un iii) pagaidu solidaritātes korekcijas mehānisma darbība attiecībā uz ETS pašu resursiem.

Pašu resursu jautājumu darba grupa arī turpināja izskatīt Komisijas 2022. gada 14. martā iesniegtos priekšlikumus par jaunu pašu resursu nodošanu (*MAR 3*) un par pašu resursu sistēmas īstenošanas pasākumiem (*IMSOR*). Tehniskā līmenī ir notikušas detalizētas apspriedes, kurās Pašu resursu darba grupa cita starpā īpašu uzmanību pievērša dažādiem ETS pašu resursu elementiem (piemēram, kvotu izsoles un koriģēšana), OIM pašu resursiem (piemēram, ikgadējais maksājums, sertifikāti, centralizēts modelis) un pārdalītajiem pašu resursiem, kuru pamatā ir peļņa (piemēram, pamatā esošais nodokļu process, kontroles pasākumi).

Saistībā ar šiem priekšlikumiem un ar tiem saistītajām apspriedēm Eiropas Revīzijas palāta Pašu resursu jautājumu darba grupas 2022. gada 6. oktobra sanāksmē nāca klajā ar atzinumu Nr. 03/2022 par Komisijas priekšlikumu resursu pieejamības regulai attiecībā uz trīs ierosinātajiem jaunajiem pašu resursiem⁹. Revīzijas palāta atbildēja arī uz deleģāciju jautājumiem un vaicājumiem.

⁹ Eiropas Revīzijas palātas Atzinums Nr. 03/2022 attiecībā uz Komisijas priekšlikumu Padomes regulai par metodēm un procedūru, lai darītu pieejamus pašu resursus, kuru pamatā ir emisijas kvotu tirdzniecības sistēma, oglekļa ievedkorekcijas mehānisms un pārdalītā peļņa, un par pasākumiem, lai izpildītu kases vajadzības.

Turpmākie priekšlikumi: 2. jaunu pašu resursu grozs

Kā paredzēts Iestāžu nolīguma ceļvedī, Komisija līdz 2024. gadam būtu jāierosina jauns pašu resursu grozs. Komisija ir norādījusi, ka tā ar šiem jaunajiem priekšlikumiem ir iecerējusi nākt klajā jau 2023. gada trešajā ceturksnī.

III. NOBEIGUMS

Ņemot vērā Iestāžu nolīgumu un līdz šim 2022. gada jūlijā–decembrī paveikto darbu pie dažādiem Komisijas publicētajiem priekšlikumiem, dalībvalstis tiek aicinātas pieņemt zināšanai Čehijas prezidentūras laikā panākto progresu.
